

a vo Sliezsku a zvlášť právo platné na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi okresm spoločných zákonov československých.

Systematika u nás ešte nezvyklá — má ohromné výhody didaktické, lebo ihneď poskytuje porovnaní obojeho práva, kdežto i autor sám vo výstižných poznámkách za paragrafmi upozorňuje na rozdiely. Taktó vyhovuje vynikajúcim spôsobom účelom študijným svojou novou systematikou súc knihou čiste vedeckou.

Časť obecná je spoločne prebieraná podobne ako aj v autorových prednáškach obecnej časti, už prv samostatne vydaných, ačkol'vek i tu upozorňuje na zvláštne rozdiely.

Časť zvláštna obsahuje zákon na ochranu republiky, tiež autorom komentovaný už prv vydaný, oba zákoníky rozdelené pod spoločné tituly s našimi pozmeňovacími zákonmi vykládané na spôsob komentára.

Ku konci diela je pripojený register trestov, soznam vedľajších zákonov a register vecný. ah.

Československý obecný zákoník občanský a občanské právo na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi. Zpracoval a uspořádal univ. docent JUDr. František Rouček. Komentovaných zákonů čs. rep. vydávaných Kompasem sv. XVI. — V Praze 1926. — Část první. Stran 1759. — Cena 140 Kč. — Část týkající se práva Slovenského, respektive práva dosud na Slovensku platného, sestavil ministerský rada JUDr. Julius Karmán. — Kompas ve svojí sbírce vydal objemné dílo: vydání textu občanského zákoníka. O právu platném na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi, obsahuje dílo u jednotlivých paragrafů rakouského občanského zákoníka z roku 1811 poznámky o závaznosti jeho na Slovensku, po případě z jiných zákonů uherských příslušnou materií, v dodatku pak zvláštní zákony uherské. Dílo obsahuje textové vydání rakouského občanského zákoníka se všemi dodatky nastalými během století, co zákon jest v platnosti, v dodatcích pak řadu zákonů doplňujících ustanovení kmenového zákona. Jsou to v každém vydání se objevující zákon o provozu automobilů, železnic, zákon o nezbytné cestě, výňatek z konkursního řádu, odpůřčí řád, zákon o právu původcovském, o právu stavby, o obchodních pomocnících, o zbavení svéprávnosti, zákony o poměrech církevních, zákon o lichvě, o obchodcích splátkových, o svátcích, o státních hranicích, o zrušení šlechtictví, titulů a řádů, atd. Počet těchto dodatkových zákonů dosahuje ve vydání Roučkově počtu LVII, čímž se rozsah knihy velice zvětšil, což má však na druhé straně nevýhodu v malé jaksí praktičnosti knihy.

Text občanského zákoníka jest překládán vydavatelem, jenž dižel se, pokud to bylo možno, publikací komisí pro reformu občanského zákoníka, speciálně prý komisí, v nichž byli referenty Dr. Jan Krčmář a Dr. Emil Svoboda; ostatních prací prý překladatel užíval méně, ačkoli pokud nám známo, i v těchto komisích byl vypracován překlad, pokud komise na znění paragrafu ničeho nezměnily, velice pečlivý a pěkný. A také na několika místech se nám zdá, že překlad komisních elaborátů jest přílehavější. Originál občanského zákoníka jest stručný a koncisní, a komisní překlady se ho snažily napodobiti: překlad Roučkův jest mnohdy obšírný na úkor jasnosti díkce. K jednotlivým paragrafům jsou přičiněny rozsáhlé poznámky a to jak odkazem na jiná ustanovení občanského zákoníka, tak na zákony jiné. Dodatky tyto jsou ještě rozmnoženy citováním literatury příslušného případu nebo poměru se týkající. Dodatky tyto jsou mnohdy tak rozsáhlé, že jest to až na úkor přehlednosti díla. Již u Manzových vydání (posledních) bylo si často stěžováno na přeplněnost publikace různými dodatky, ač v těchto vydáních často jednotlivé normy se citovaly jen užitím příslušného zákonného místa. Roučkově vydání ve chvályhodné snaze učiniti vydání co možno nejúplnějším cituje obšírně normy i jen trochu příbuzné. Tím jen pouhý občanský zákoník zabral na 1200 stran,

což již reprezentuje knihu obšírnou samo o sobě. Práce autorova v tomto směru byla jistě velice pracná a obtížná, myslíme však, že některé vzdálenější předpisy mohly se shrnouti do zvláštního svazku, ačkoli jinak uvádění všech třebaš vzdálených norem nemůže býti věcí na škodu. Částečně nás autor zklamal ve věci rozhodnutí. Otázka rozhodnutí jest kapitolou samo pro sebe. Jisto jest, že zákon sám v § 12. zakazuje používatí rozhodnutí v jednotlivém případě vydaná na případy jiné. Neméně jisto však jest také, že vlivem toho, že téměř každá věc může se dostat k jediné instanci (aspoň v zemích českých), která má rozhodovati stabilně a řídití se stejným právním názorem ve všech obdobných případech, které jí budou předloženy k rozhodnutí, budou míti rozhodnutí nejvyššího soudu velkou cenu faktickou. Nikoli však kasuistika rozhodování, jež může býti velice snadno v různých předpokladech na pohled stejného případu různá, nýbrž právní názor nejvyšší instance jest to, co činí rozhodnutí nejvyššího soudu vyhledávanými. Judikatura našeho nejvyššího soudu byla v popřevratových dobách často nestálá, a velká debata byla vedena o příčinách toho. Není naším úkolem věc tu rozprádati, sluší však ukázati na to, že pro praxi má význam vyjmutí právního názoru z jednotlivých rozhodnutí nejvyššího soudu. Na tuto práci nutno míti, abych tak řekl, zvláštní cit. To jest příčinou toho, že Scheyovo vydání bylo tak v praxi oblíbeno. Vydání Manzovo mělo podáno několika slovy vždy mínění soudu na právní názor ve věci. Obáváme se, že autor našeho vydání občanského zákoníka mnohdy široce vykládal obsah skutkové podstaty rozhodnutí, aniž by několika slovy snažil se vystihnouti právní názor jeho. Jinak jeho snaha jest však chvályhodná, a vyčerpání všech rozhodnutí a pramenů pro komentář nutno oceniti, třebaš že někde by osvětlení věci sneslo větší počet rozhodnutí.

Specielně v dodatkových zákonech, jako v zákoně o ručení z provozu železnic, automobilů v odpůřícím řádě, v zákoně o obchodních pomocnících, jest značná judikatura, která autorem bohužel zůstala nezpracována.

Dodatky jsou velice četné a obsáhlé, a dotýkají se sebe vzdálenějších materií občanského práva. V tomto směru jest vydání pokud možno úplné. Stalo se však, že v dodatcích byly uvedeny i normy mezi tím zrušené. Tak zákon ze dne 15. dubna 1920, č. 277 Sb. z. a n., spolu se zákonem ze dne 25. května 1868, č. 49 ř. z., jenž také na několika místech v komentáři jest uváděn, byl výslovně zrušen § 18. zákona ze dne 23. dubna 1925, č. 96 Sb. z. a n., kterým byla látka o vzájemných poměrech náboženských vyznání a otázkách souvislých zcela nově upravena. Zákon tento nebyl však uveden vůbec. Rovněž byl opominut zákon ze dne 8. července 1925, č. 172. Sb. z. a n. o letectví, (jeho kapitola VII. o náhradě škody).

Naproti tomu však máme za to, že v textovém vydání se nedoporučuje vyškrtnouti vůbec zákonnou normu, jež výslovně zrušena nebyla, která však byla snad nahrazena normou novou, nebo změněna mlčky. Vydavatel si v tomto ohledu nepočíná důsledně: někdy ustanovení takové škrtl vůbec (viz § 3 zák.), jindy je ponechal (viz § 97 o obhájci manželství, a j.). Ustanovení výslovně zrušená, pokud zasahují do textu paragrafu, doporučovalo by se příslušně označiti (jako u § 104, 105, 107 o 132 o funkci duchovních při dobrovolném rozvodu). Jestliže pak výslovně zrušená ustanovení se ani v poznámce neoznačí, může to vésti k omylu, jako u § 131, kde trestání na těle bylo zrušeno zákonem z 15. listopadu 1867, č. 131 ř. z.

Pokud výslovně zrušená ustanovení byla nahrazena obdobnými ustanoveními jiných norem, vyžadovala by přehlednost, aby hned na příslušném místě nové znění normy bylo uvedeno. Tak zrušený § 66

zákona občanského byl nahrazen č. 3, § 25 zákona ze dne 22. května 1919, 320 Sb. z. a n. a pod.

Obdobně původní znění § 543 obč. zák. bylo výslovně změněno č. 2 uvedeného zákona.

U § 602 opomenuto bylo uvést důležitý dvorní dekret ze dne 25. června 1817, č. 1340, podle něhož dědické smlouvy mohou o celém jmění kromě manželů uzavřít také snoubenci.

Jest však nesporno, že při tak rozsáhlém díle, jaké představuje Roučkovovo vydání, není možno zvládnouti tak úžasnou materii do úplné dokonalosti. To co autor podal, buduje bez předchůdců a sám, přesahuje samo o sobě průměrné síly jednotlivce. Přednosti díla jsou pokud možno vyčerpávající důkladnost v sebrání materie, kterou praxe potřebovala.

Dílo bohužel ve vazbě bylo rozděleno na dva svazky nesouměrné velikosti a nesouměrné látky. Doufáme, že při příštím vydání vydavatelstvo toto nemilé opomenutí napraví tím, že zákon by byl svázán ve svazku jednom, a dodatky ve svazku druhém, nebo že by aspoň druhý díl počínal od paragrafu 859 (Obligace). Při tomto vydání byla dokonce jedna kapitola zákona rozdělena do dvou svazků.

Občanské právo jest jaksi základem vzdělání praktického právníka, neboť řídí pravidelný život každého obyvatele státu. Pěkná vydání textu zákona nyní máme. (Studijní vydání vydal, jak známo, »Vše-hrd«). Doufáme, že literatura česká bude obohacena také brzo pěkným výkladem systému občanského práva. Jistě k tomu přispěje unifikace občansko-právních ustanovení pro celou republiku. dnk.

Dr. Emanuel Tilsch: Občanské právo. Část všeobecná. K třetímu vydání zpracoval dr. E m i l S v o b o d a. Nákl. Všehrd, Praha, 1925, str. 205. Všehrd může si počítati k největším úspěchům své nakladatelské činnosti, že se mu podařilo uskutečnit nové vydání spisu, patřícího mezi nejdokonalejší v naší právnícké literatuře. Jest to kniha jedinečná svým podáním. Jasná, stručná, přístupná i snad laikovi, a při tom opravdu vědecká, svým systemem a konstrukcí. Bylo jistě obtížným úkolem pro prof. Svobodu, jenž se ujal upravení doplnění knihy zákonodárnými novinkami, aby neporušil stavbu a styl autorovy; tomuto úkolu však dobře dostál. Tilschova kniha zůstala dodnes jednou z nejlepších učebnic našich, ne-li vůbec nejlepší, ačkoliv při tom zůstává dílem opravdu vědecké koncepce. O oblibě její svědčí, že ač od smrti autorovy uplynula už delší doba, přece se jeho kniha studovala i ve starší své podobě a posluchači si téměř vynutili nové vydání. Svoboda změnil původní znění jen tam, kde toho změněné poměry a novější zákonodárství žádalo. Dovedl však tyto dodatky šťastně přizpůsobiti původnímu dílu, takže celek zůstal organicky jednotný. J. B.

JUDr. Bedřich Andres: Constitutum possessorium jako nabývací způsob práva vlastnického a zástavního. Praha, 1925. Nákladem vlastním. Str. 1—107. — Jak již z nadpisu vysvítá, vzal si autor za téma své práce význam konstituta při nabytí práva vlastnického a zástavního. Nejdříve rozbírá konstitut dle § 428 obč. z. a určuje jeho právní povahu, při čemž proti t. zv. teorii smluvní, jež v konstitutu vidí nabytí držby zástupcem, dokazuje, že odevzdání prohlášením dle první věty §u 428 jest zcela singulární nabývací způsob našeho práva, kde toto, vedeno snahou o účelnost úpravy právního styku, příznává pou-převádějící stejně jako odevzdání z ruky do ruky. (str. 10 a n.). Dále probírá jednak kausu detentionis alienantis, tedy onen titul, dle něhož konstituent nadále věc dle první věty §u 428 převedenou definuje, jednak kausu traditionis t. j. důvod, ze kterého zcizitel činí konstituční prohlášení k tomu cíli, aby vlastnictví věci přešlo na nabyvatele. Zde autor naráží na starý problem, zda t. zv. zajišťovací převod